

משה ארנס בימיו כמרצה בטכניון, 1960 עוזיה גליל

אלוף (מיל') דן טולקובסקי

160 אלף דולר. הסכום השקול ליותר ממיליון דולר בימינו היה השקעתה הראשונה של קרן רוקפלר בישראל. כך נולד קונספט "השרפרף בעל שלוש הרגליים" - תפיסה המבוססת על שיתוף בין יזם, משקיע מקומי ומשקיע גדול מחו"ל. גליל, טולקובסקי וארנס היו המומים מגובה הסכום. איש מהם לא תיאר לעצמו שהם שותפים בלידתה של תעשייה חדשה במדינת ישראל, התעשייה עתירת הידע שתפתח ותצמח על כתפיהם של בוגרי הטכניון. הם בוודאי לא העלו בדעתם שאותה השקעה ראשונה תפתח את הדלת הישראלית למשקיעים גדולים ולענקיות טכנולוגיה עולמיות, שיקימו בישראל מרכזי פיתוח המבוססים על בוגרי הטכניון.

אותה השקעה ראשונית איפשרה לחברה הקטנה, "אלרון", לצאת מהדירה החיפנית למבנה גדול יותר. הודות לנחישותם של השותפים התקדמה "אלרון" עד שהייתה לשותפה מלאה של משרד הביטחון ולגר-עין שממנו צמחה "אלביט" - צירוף השמות אלרון וביטחון. בדרך הוקמה גם "אלסינט", שקראה תיגר על החברות הענקיות למכשור רפואי ואכן הצליחה לייצר ולמכור מכשירים חדשניים.

"אלסינט" הוקמה על ידי ד"ר אברהם סוחמי, בוגר טכניון כריז-מטי שהביא לישראל מונח חדש וחשוב: חדשנות. יום הקמתה של "אלסינט" ב-1 בינואר 1969 היה יום היסטורי שסימן את המעבר ממשק חקלאי לאימפריית טכנולוגיה.

ארנס, טולקובסקי וגליל, שעשו היסטוריה בפגישתם בקפה "פרוס", תמיד מצאו זמן לתמוך בטכניון. הם היו חברי הקורטוריון, וגליל כיהן גם כיו"ר הקורטוריון. הם תמכו והשקיעו בעשרות בוגרי טכניון שפנו

ביום קיץ ישראלי הביל וחם בשנת 1961 ישבו שלושה גברים בקפה "פרוס" במושבה הגרמנית בחיפה. הפגישה נקבעה יומיים קודם לכן, כאשר טלפון החוגה השחור צילצל בביתו של מפקד חיל האוויר לשעבר, האלוף (מיל') דן טולקובסקי. טולקובסקי השתחרר לא מכבר מצה"ל ועבד עם ד"ר אוגוסטו לוי, משפטן ברוך כישרונות שעמד בראש "החברה הישראלית למימון והשקעות מקבוצת בנק דיסקונט".

על הקו היה פרופ' משה ארנס, מרצה לאווירונטיקה בטכניון ולימים שר הביטחון ושר החוץ. "אני רוצה שתכיר את עוזיה גליל", אמר לטולקובסקי. "הוא מנהל מעבדה בטכניון ומפעיל עסק קטן למוצרי אלקטרוניקה בדירה של חבר על הכרמל". כך נולדה הפגישה שהולידה את ההייטק הישראלי. כך היה הטכניון לאוניברסיטה היחידה בעולם שהפכה על פיה את כלכלתה של מדינה שלמה. כך, הודות לבוגרי הטכניון, עבר המשק הישראלי מחלוציות חקלאית לאימפריית הייטק, מתפוזי ג'אפה לפיתוח ג'אווה.

עוזיה גליל, שעבד בטכניון כמתרגל ומנהל מעבדה, היה יוצא בסוף יום העבודה למכור את המוצרים שייצר ב"מפעל" שעל הכרמל. בפגישתו עם ארנס וטולקובסקי הוא שטח את משנתו: "יש בישראל הקטנה חוקרים מעולים ומחקר מתפתח, אבל הם לא באים לידי ביטוי בתעשייה".

אותה פגישה ראשונה הובילה לשיחות נוספות ולשיתוף פעולה שאליו חבר רלף נונציאטו, לשעבר קולונל בחיל האוויר האמריקאי. נונציאטו, שהגיע לישראל כנציג של קרן רוקפלר - קרן ההון-סיכון הראשונה בארצות הברית - העביר לגליל, באמצעות הישראלי מיכאל דרון, המחאה על סך

[למטה] בפארק ההייטק מתם, ממרכזי המו"פ החשובים בישראל, פועלות שלוחות של כמה מחברות הטכנולוגיה המובילות בעולם. הפארק נבנה במתכוון בחיפה בשל הקרבה לטכניון

הטכניון, ובנאסד"ק - יותר מ-50 חברות הנסחרות שם הוקמו ומונהיגות בידי בוגרי הטכניון. בנאסד"ק נסחרות יותר חברות מישראל מאשר מצרפת, גרמניה ובריטניה גם יחד. את המחקר ערכו הפרופסורים אמנון פרנקל ושלמה מיטל ואילנה דה-בר.

באחד מימי שנת 2005 פתחו את המסחר בנאסד"ק נציגי ה-ATS, אגודת ידידי הטכניון בארצות הברית. נציג אגודת דורשי הטכניון בניו יורק סטנלי שירבן, שהתכבד בפתיחת המסחר, אמר כי יותר מ-70% מהחברות הישראליות הנסחרות בבורסה האמריקאית הוקמו ומנהלות בידי בוגרי טכניון. הוא הדגיש כי דורשי הטכניון בארצות הברית גייסו מאז 1940 יותר ממיליארד דולר באמצעות 17 סניפי ה-ATS הפרוסים ברחבי ארצות הברית. הוא בוודאי לא שיער שבקמפיין שיושק ב-2018 יודיע הטכניון על גיוס של 1.8 מיליארד דולר בתוך שש שנים בלבד האירוע הקרינו ראשי נאסד"ק סרטים על הטכניון בכיכר טיימס בניו יורק, וזאת לכבודה של האוניברסיטה הקטנה שכבשה מקום של כבוד בצמרת העולמית של האוניברסיטאות ההנדסיות-מדעיות.

אליהם בעיניים נוצצות עם רעיון מבריק. גליל, חלוץ ההייטק הישראלי, היה הראשון שהבין את חשיבות הקשר בין התעשייה לאקדמיה בכלל ולטכניון בפרט. הוא הרבה לבקר בעמק הסיליקון בקליפורניה וראה כיצד חברות ענק נולדות במרתפי סטודנטים באוניברסיטת סטנפורד הסמוכה. הוא דחף להקמת מודל דומה בקרבת הטכניון, וכך קם אזור התעשייה המתקדמת מתם במבואותיה הדרומיים של חיפה. שלטי חברות הענק הגלובליות שהקימו שם מרכזי פיתוח מקדמים את פניהם של הבאים לעיר מדרום. גם בקריית הטכניון עצמה הוקם מתחם תעשייתי - פארק גוטווירט - ובו חברות חממה קטנות של בוגרי הטכניון ושל חוקריו שפיתחו בהן את רעיונותיהם בתחילת הדרך.

במחקר של מוסד שמואל נאמן, שכותרתו "מאה שנות עשייה - תרומת הטכניון ובוגריו לישראל ולעולם", התברר כי 23% מבוגרי הטכניון הקימו חברות משלהם. 24% מבוגרי הטכניון בחברות הסטארט-אפ הם המנכ"לים, 15% סמנכ"לים ו-13% ממלאים תפקידים בכירים במחקר ובפיתוח. 41 מבין 125 המנהלים הבכירים במשק הישראלי כולו הם בוגרי